

Η πατερική στάση απέναντι στο θεσμό της παλλακείας

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/10Mevzu>]

δ) Οι Πατέρες αντιμετώπιζαν με μια ανεκτική στάση την παλλακεία, θεωρώντας την ως μια εξευγενισμένη μορφή πορνείας ή ως «συνεσταλμένη εις μίαν γυναίκα πορνεία^[82]». Η παραπάνω ανεκτική στάση αποτυπώνεται στον 26^ο κανόνα του Μ. Βασιλείου, ο οποίος επιτάσσει να χωρίζουν αυτοί που συνδέονται με πορνική σχέση. Αν όμως δέχονται με κάθε τρόπο τη συζυγική συγκατοίκηση, να γνωρίζουν το επιτίμιο της πορνείας και να καθίσταται η επιλογή τους επιτρεπτή, «για να μη γίνει τίποτα χειρότερο^[83]». Διαπιστώνεται ως εκ τούτου, η ταυτόχρονη περιστροφή της ποιμαντικής αντιμετώπισης της παλλακείας γύρω από τους άξονες της ακρίβειας και της οικονομίας, στάση η οποία κατά τη γνώμη μας πρέπει να διαπνέει και την σύγχρονη ποιμαντική προσέγγιση του προβλήματος από τους σύγχρονους ποιμένες.

Οἱ Πατέρες δὲν ἀπέρριπταν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας συλλήβδην καὶ διαπαντός ὅσους ἐπέλεγαν τὴ λύση τῆς παλλακείας ἀντὶ τοῦ γάμου. Ἡ Ἐκκλησία ἄλλωστε δὲν ἀποκλείει συλλήβδην καὶ διαπαντός κανέναν. Οφείλουμε νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι ἡ παλλακικὴ σχέση, μολονότι ἐκλαμβάνονταν μὲν ἐξ αὐτῶν ὡς μιὰ ἐξευγενισμένη μορφή πορνείας καὶ συνιστοῦσε παρεκτροπὴ ποὺ ἀντιμετωπίζεται μὲ τὰ πνευματικὰ ἐπιτίμια τῆς πορνείας, διακρίνεται σαφῶς ἀπὸ τὴν πορνεία ἐκ τῶν ἐρμηνευτῶν τῶν Ἱερῶν Κανόνων^[84]. Ὅπως ἐπισημαίνει στὴν ἐγκυρὴ μελέτη τοῦ ὁ καθηγητὴς κανονικοῦ Δικαίου κ. Μπούμης, τόσο ὁ Βαλσαμῶν, ὅσο καὶ ὁ Μέγας Φῶτιος ἀναδεικνύουν μὲ σαφὴ τρόπο τὴ διαφορὰ παλλακικῆς καὶ πόρνῆς^[85]. Ἀποδεικνύεται λοιπόν, πῶς οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐργάζονταν κατὰ τρόπο ποὺ ἐξασφάλιζε: α) τὴν υπογράμμιση τοῦ ἀσυμβιβάστου μεταξὺ τῆς παλλακικῆς σχέσης καὶ τοῦ χριστιανικοῦ γάμου, πράγμα ποὺ ἐπισημαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν ἀναγκαιότητα ἐπιβολῆς πνευματικῶν ἐπιτιμίων στὸν διαπράξαντα τὸ συγκεκριμένο ἀμάρτημα,

την οποία τονίζει ο 26^{ος} κανόνας του Μεγάλου Βασιλείου και β) τη κατανόηση με φιλόανθρωπο πνεύμα, της ανθρώπινης αδυναμίας, που επιτάσσει στους ποιμένες να επιτρέπουν τελικά τη συζυγική συμβίωση όσων συνάπτουν παλλακική σχέση, προκειμένου να αποφευχθούν τα χειρότερα.

Το πνεύμα της διάκρισης των Πατέρων, το οποίο αναδεικνύει στη μελέτη του ο Μπούμης, οφείλει να επικαιροποιήσει στην σύγχρονη εποχή η ποιμαίνουσα Εκκλησία. Οφείλουμε να δεχτούμε την εγκυρότητα της θέσης που διατυπώνεται στο παραπάνω άρθρο, σύμφωνα με την οποία, « το Σύμφωνο Ελεύθερης Συμβίωσης κατατάσσει μεν το ανδρόγυνο στη κατάσταση της παλλακείας, πλην όμως αυτό κινδυνεύει να εκπέσει ένεκα άλλων του άρθρων, που ενισχύουν την προσωρινότητα και αβεβαιότητα που διαπνέει την πορνεία, στη κατάσταση της ελεύθερης πορνείας^[86] ». Με δεδομένη την ισχύ της διαπίστωσης αυτής και λαμβανομένης υπόψη μας της ιεροκανονικής παραδόσεως της Εκκλησίας, όπως αναδείχθηκε παραπάνω, οφείλουμε ως ποιμαντικοί επιστήμονες να προβληματιστούμε σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να « ενισχύσουμε κάθε τι που συμβάλλει στη μονιμότητα και σταθερότητα αυτής της συμβίωσης και άρα οικοδομεί την έννοια του γάμου^[87] » και ταυτόχρονα να αποδυναμώσουμε « ό,τι συντελεί στην προσωρινότητα, την αποσταθεροποίηση και την αβεβαιότητα αυτής της συμβίωσης^[88] ».

Οι σύγχρονοι ποιμένες οφείλουν να προβούν σε αναζήτηση των ζευγαριών, που επιλέγουν τη μορφή της ελεύθερης ή νομικά ρυθμισμένης συμβίωσης και όχι να εμπεδώσουν ποιμαντικές πρακτικές, οι οποίες θα διαβιβάσουν το μήνυμα του αποκλεισμού από την Εκκλησία στους παραπάνω αποδέκτες του. Αντ' αυτού οι σύγχρονοι ποιμένες οφείλουν να εκπέμψουν ένα προσκλητήριο συνάντησής τους με όλους αυτούς τους ανθρώπους, προκειμένου να επικοινωνήσουν και να διαλεχτούν. Αυτό το προσκλητήριο αναζήτησής τους απορρέει από την ίδια την ποιμαντική αποστολή του ποιμένα κάθε εποχής, ο οποίος ως « καλός ποιμήν » οφείλει να αναζητήσει το « απολωλός » και να το επαναφέρει με ασφάλεια στη μάνδρα της Εκκλησίας^[89].

Ο υπερτονισμός της πρυτανεύουσας ποιμαντικής αρχής ότι κανείς δεν αποκλείεται από την αγάπη του Θεού, θα συμβάλλει θετικά στην αποδοχή αυτής της πρόσκλησης^[90]. Οι ποιμένες λοιπόν, οφείλουν να μην υιοθετήσουν επουδενί μια στάση περιφρόνησης αυτών των ζευγαριών, αλλά τουναντίον να τα απευθύνουν ένα προσκλητήριο συνάντησης, το οποίο αποτελεί το πρώτο βήμα μιας συνολικής στοχευμένης επί του θέματος ποιμαντικής παρέμβασης. Τέσσερις συνολικά όροι περιγράφουν τα επιμέρους στάδια αυτής της παρέμβασης: Πρόσκληση, Ένταξη, Εξατομικευμένη Ποιμαντική Συμβουλευτική και Γάμος. Την πρόσκληση αυτών των

ζευγαριών θα ακολουθεί η απόπειρα σταδιακής ενσωμάτωσής τους από την περιφέρεια στον ευχαριστιακό πυρήνα της ενοριακής ζωής. Ο ποιμένας οφείλει να εντάξει βαθμιαία όλα αυτά τα ζευγάρια στην πνευματική ατμόσφαιρα της Εκκλησίας και ενισχύοντας τη συνεκτική δύναμη που διέπει τη λειτουργία της σχέσης τους να εργαστεί στη κατεύθυνση της μετατροπής αυτής της συμβίωσης σε γάμο.

[Συνεχίζεται]

[82] Μπούμης Π., όπ. παρ. Βλ. σχ. Ράλλης Κ., όπ. παρ. σσ. 251-254.

[83] « Η πορνεία γάμος ουκ έστιν, αλλ ουδέ γάμου αρχή. Όστε, εάν η δυνατόν τους κατά πορνείαν συναπτομένους χωρίζεσθαι, τούτο κράτιστον. Εάν δε στέργωσιν εκ παντός τρόπου το συνοικέσιον, το μεν της πορνείας επιτίμιον γνωρίζετwsαν, αφιέσθωσαν δε, ίνα μη χείρόν τι γένηται. » : Ακανθόπουλος Π., όπ. παρ. σσ. 538-539.

[84] Για τη διαφορά παλλακείας και πορνείας βλ. σχ. Νικολόπουλος Π., « Ελεύθερη Συμβίωση και Ιερά Σύνοδος », *Χριστιανική* 5, 2008, Φ. 778 (1091) σ. 5.

[85] Μπούμης Π., όπ. παρ.

[86] Όπ. παρ.

[87] Όπ. παρ. σ. 441.

[88] Όπ. παρ.

[89] Σταυρόπουλος Α., *Επιστήμη και Τέχνη της Ποιμαντικής*, Αθήνα 1997, σσ. 38-39.

[90] Για τη καθολικότητα της διαποίμανσης βλ. σχ. όπ. παρ. σσ. 41-42.